

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljeva (Zapolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 231 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontól, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

A francia kormány erélyesen beleavatkozik a frankügybe.

Páris, jan. 26.

A Havas távirati iroda jelenti, hogy

Briand miniszterelnök utasította Chliehand budapesti francia követet, hogy tartson ki a francia nyomozók és megbízottak azon kívánsága mellett, hogy a frankhamisítás ügyében terheltek kihallgatásánál a francia kiküldöttek jelen lehessenek.

A Budapesti Hírlap foglalkozik ezzel az ügyvel és kijelenti, hogy Briand követelése sem a magyar törvényeknek, sem a nemzetközi joggyakorlatnak nem felel meg. A lap azon reményének ad kifejezést, hogy Bethlen ezekben a nehéz napokban bizonyára a kellő tapintattal fogja képviselni az ország érdekeit és kívánatos, hogy mindezt őrizze meg higgadságát ezekben az országot súlyosan megalázó időkben. A nemzet azonban elvárja, hogy a kormány mindent elkövet az irányban, hogy nem szolgáltatja ki az ország szuverenitását és sürgősen tudomására hozza a francia kormánynak, hogy kívánsága az ország tételes törvényeivel ellentétben áll.

A „Világ” állásfoglalása ezzel szemben az, hogy Briand kívánsága nem tekinthető az ország szuverenitása megsértésének, mert az az ország érdeke, hogy a nyomozás eredménye haladéktalanul teljes egészében a világ elé kerüljön, hogy ez által elejét lehessen venni annak a rágalomhadjáratnak, amelyel Magyarországgal szemben külföldön megszervezték. Ezt csakis a nyomozat teljes eredményének a publikálásával lehet elérni. Ebből a szempontból nézve az ügyeket, teljesen közömbös, hogy a frankhamisítás terhelteinek kihallgatásánál jelen van-e a Banque de France képviselője, vagy Benois rendőrségi megbízott.

A parlamenti bizottság ülése.

A frankügy politikai hátterének kivizsgálására megválasztott parlamenti bizottság hétfőn este tartotta első ülését a főrendiház épületében. Az ülés délután öt órákor kezdődött és este egy negyed 10 óráig tartott. Az ülés tartama alatt a főrendiházat szigorúan elzárták, úgy hogy sem a sajtó képviselői, sem a közönség nem érintkezhetett a delegátusokkal. Az ülésről különben semmisen szivárgott ki,

csak a következő rövid kommunikét adták ki.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A frankügyben kiküldött parlamenti vizsgáló-bizottság ma tartotta ülését, amely délután 5 órákor kezdődött és egy negyed 10 órákor ért véget. A bizottság a frankügy előadójául megválasztotta Rubinek István képviselőt. A bizottság mai ülésén érdemleges tárgyalásokba nem bocsátkozott és elnökének előterjesztésére úgy határozott, hogy következő ülését holnap, kedden délután tartja meg.

Sauerwein elutazott Budapestről.

Sauerwein, a Matin külpolitikai munkatársa tegnap este Benoisval együtt elutazott Párisba.

Dönt a Nemzeti Kaszinó.

A Nemzeti Kaszinó választmánya tegnap foglalkozott Nádosy Imrénének, a Kaszinó igazgatójának és Windischgrätz hercegnek, a Kaszinó tagjának lemondása ügyével. Ugy Nádosy, mint Windischgrätz hivatalosan bejelentették kilépésüket a Nemzeti Kaszinóból, amelyet a választmány egyhangulag el is fogadott.

Budapest, jan. 26.

Zdravetz Iván tábori püspököt ma délelőtt állásától felmentették.

Briand követelése az ellenzék jelentékany részében azt a véleményt váltotta ki, hogy a kívánságok teljesítése lehetetlen.

A frankügy politikai vonatkozásának kivizsgálására kiküldött bizottság ma délután újra ülést tart, amelyre beavatottak szerint állítólag megidézik Bethlen István miniszterelnököt, Pesthy Pal igazságügyi minisztert és Rakovszky Iván minisztert is.

A vajdasági radikális képviselők az adók leszállításáért.

Beograd, jan. 26.

Ma délelőtt a pénzügyi bizottságnak a radikális-párthoz tartozó vajdasági tagjai értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a vajdasági adók leszállítását követelik úgy a pénzügyi bizottság plenumától, mint a nemzetgyűléstől.

Az értekezlet után az egyik vajdasági képviselő úgy nyilatkozott a „Torontál” beográdi munkatársa előtt, hogy a vajdasági képviselők most már minden áron oda fognak

hatni, hogy a vajdasági adókat tetemesen csökkentsek.

Délelőtt tíz órától tizenkettőig a minisztertanács ülést tartott, amelyen Radonity Jován és a pénzügyi bizottság több tagja is jelen volt. A minisztertanács a rendkívüli hitelekrol és a költségvetéssel kapcsolatos ügyekrol tárgyal.

Délben Kinesity külügyminiszter kihallgatáson volt a királynál. Utána Trifunovity tábornok, hadügyminiszter jelent meg audiencián.

Rendezik a bñnsági községek adósságait és követeléseit.

Kölosönös elszámolás a magyarországi falvakkal.

Becskerek, jan 26

A belügyminisztérium fontos rendeletet küldött Becskerekre a közigazgatási helyi hatóságok címére, amelyben a bñnsági községek magyarországi adósságainak és követeléseinek rendezésére hívja fel a községi elöljáróságokat. A rendelet a trianoni békeszerződés 251 ik szakaszára vonatkozik, amely elrendeli az adósságok és követelések kölosönös rendezését. A követelések és adósságok közül csak az olyan tételek likvidá-

lására kerülhet a békeszerződés alapján a sor, amelyek legkésőbb 1919 január 15 éig keletkeztek.

A rendelet szerint a bñnsági községek elszámolás végett jelentsék be, mennyi a magyarországi felekkel szembeni adósságuk vagy követelésük, ugyszintén közöljék azt is, hogy jelzáloggal megterheltek-e községüket. Hasonlóképen bejelentési kötelezettség alá tartoznak a jogi személyek adósságai és követelése is.

Trifkovity házelnök Beogradban.

Beograd, jan. 26.

Tegnap délután fél 4 órákor Beogradba érkezett Trifkovity Márkó házelnök, akinek visszatérése a nemzetgyűlés közeli megnyitásával kapcsolatos. Trifkovity a parlamenti szünet kihirdetése után röviddel Párisba utazott és a legutóbbi napokig a francia fővárosban tartózkodott.

A házelnök a mai nap folyamán újra átveszi a házelnökségi hivatal vezetését.

Négyszeres gyilkosság az országuton.

Bitolj és Resan között lebuék egy autó utasait.

Beograd, jan. 26.

Bitolj és Resan között tegnap vakmerő rablótámadás történt, amelynek három halottja van.

Miskovity Naum, Ljublje község bírója három utastársával falujából Resan felé igyekezett Bitoljtól hat kilométerre egy macedon ruhába öltözött fiatalember allította meg a gépkocsit és felkérészkedett az autóra. Mivel a kocsiban üres hely nem akadt, az idegen az autó oldalán a feljraton foglalt helyet. Hat kilométerre lehettek Bitoljtól, amikor a fiatalember hirtelen revolvert rántott elő és még mielőtt megakadályozhatták volna, leölte a községi bíró, majd két utastársát. A harmadikra is rálött, ez a golyó azonban nem okozott halálos sérülést. A gépkocsi vezető halálfelemében nem tudta, hogy mit cselekedjen és izgalomban lefékezte az autót. Az idegen erre leugrott a kocsiról és eltűnt az utat szegélyező erdőségben.

A halálfelelemtől és a történetektől félig eszméletlen sofför nagynehezen bevezette autóját Bitoljba, ahol a három halottat a városi hullakamrában helyezték el, az életveszélyesen sebesült negyedik utast pedig kórházba szállították.

A nyomozás megindult.

TÖZSDE

Január 26.

Beograd. Newyork 5649—50, London 27540, Páris 209—12, Zürich 1093¹/₄—93, Milánó 228¹/₂, Berlin 1349—50, Bukarest 24¹/₂, Prága 167³/₄—70, Bécs 796—97¹/₂, Budapest —.

Zürich. Beograd 916, Páris 1927¹/₂, London 2520¹/₂, Newyork 518³/₄, Milánó 2090, Berlin 12340, Wien 7295, Prága 1535, Budapest 7255, Bukarest 223¹/₂, Brüsszel 2355.

A radikális klub ülése

Beograd, jan. 26.

A képviselők legnagyobb része tegnap már megérkezett a fővárosba, úgy hogy a parlamentbe meglehetősen élénkesség költözött. Különösen a radikális klubban volt nagy a sürgés-forgás, mert a klub elnöksége tegnap délutánra klubülést hívott egybe.

A megérkezett képviselők közül azonban a legtöbb az ellenzékhez tartozott. A radikális képviselők nem nagyon siettek a vakációt megrövidíteni és így a klub ülése fontosságban nagyon sokat vesztett, úgy hogy a legérdekesebb kérdéseket le is vették a napirendről.

A radikális klub ülésén dr. Ninicity kivételével az összes radikális-párti miniszterek résztvettek. Zsivkovity klubelnök nyitotta meg az ülést és egyúttal sajnálkozását fejezte ki azon, hogy a képviselők legnagyobb része még nem érkezett meg. Az ülés mai tárgysorozatán a pénzügyi bizottságnak a működéséről kellett volna beszámolót adni, de minthogy a pénzügyi bizottság csak a mai ülésén fogja befejezni a költségvetés vitáját, Zsivkovity azt javasolta, hogy vegyék le a napirendről ezt a kérdést.

Szretkovity képviselő beszámolt ezután a pénzügyi bizottság működéséről és

kifogásolta, hogy a bizottság az alkalmazottak redukálásánál alulról: a szolgáknál kezdte a redukálást és nem felülről, a nagyobb ranguaknál.

Gavrilovity válaszolt Szretkovitynak, kijelentve, hogy ez lényegtelen, mert nagyobb sérelem nem igen esett, minthogy a redukált kisebb rangú tisztviselők száma igen csekély. Ezután

Radonity dr. a pénzügyi bizottság elnöke, rövid jelentést adott a pénzügyi bizottság működéséről. A kormány többsége minden erejével azon dolgozott, hogy a budget idejében fejezze be. Hogy ez mégsem történhetett meg, abban részben az egyes miniszterek a hibásak, akik nem terjesztették be idejében a költségvetéseiket, másrészt az ellenzék, amelynek szónokai élve a hárszabályok jogával, mind kibuzták a tárgyalásokat.

Ivanovity képviselő után Sztépánovity Milán ismerteti a klubbal az elért megtakarításokat és megjegyzi, hogyha a tárgyalásra hosszabb idő állt volna a pénzügyi bizottság rendelkezésére, többet is lehetett volna a költségvetésből törölni.

A költségvetések tárgyalásánál a legnagyobb akadály, hogy minden minisztériumnak külön törvényben biztosított szervezete van, amelyet nem lehet egyszerűen hatályon kívül helyezni egy pénzügyi bizottsági döntéssel. A pénzügyi bizottság plénuma azonban okulva a tapasztalatokon, a szkupstinától kérni fogja, hogy a minisztériumokban megfelelő reformokat vihessen keresztül.

Végül Tosity képviselő kérdést intézett Zsivkovity Ljuba elnökhöz, hogy mi igaz a lapokban napvilágot látott jelentésből, hogy Sztanojevity Áca radikális pártvezér Beogradban volt, sőt a királynál is megjelent audiencián.

Zsivkovity Ljuba kijelentette, hogy ez a hír csak a lapok mistifikációja, mert Sztanojevity egyáltalán nem volt Beogradban.

Előkészületek a kisentente konferenciára.**A magyar leszerelés és a frankügy. — Felveszik a diplomáciát érintkezést a szovjettel.**

Beograd, jan. 26.

Egyes romániai lapok azt a hírt közölték, hogy a kisentente külügyminisztereinek február 18., 19. és 20. ára tervezett konferenciáját nem tartják meg Blédben, mert a közbejött akadályok elhalasztását tették szükségessé.

A beográdi külügyminisztérium most erélyes cáfolatban felel a romániai lapok jelentésére és hivatalos kommunikéban jelzi, hogy a külügyminiszterek konferenciáját az eredetileg kitűzött időpontban felületlenül megtartják. Blédből a külügyminiszterek Genfbe utaznak, ahol résztvesznek a leszerelési konferencia megnyitásán.

Jól értesült körökből szerzett értesülések szerint a kisentente konferencia foglalkozni fog a magyar kérdéssel is, a lefegyverkezéssel és a frankhamisítással kapcsolatosan.

Beavatottak úgy tudják, hogy a konferencia napirendjére veszik a diplomáciai viszony felvételét is Szovjetoroszországgal, mert ez a kérdés most rendkívül időszerűvé vált. Csehszlovákia ugyanis a legközelebbi időn belül, nem tartják kizártnak, hogy még a konferencia megtartása előtt, elismeri Szovjetoroszországot, szükséges tehát a román-orosz és az SHS-orosz viszony szabályozása is. Hír szerint Csehszlovákiában nem a parlament, hanem a kormány fogja Szovjetoroszország elismerését véglegesen elhatározni. A nemzetgyűlést azért kapcsolják ki, mert a csehszlovákiai pártok körében e kérdésben teljes az egyetértés.

Végül a kisentente konferencia megtárgyalja a budapesti és szófiai katonai ellenőrzés megszüntetését.

Gyilkosság**az elemiri szélmalomnál.****Helyszini főtárgyalást tart a becskerekai bíróság.**

Becskekerek, jan. 26.

1924 decemberében gyilkosság történt a szomszédos Szrpszkielemir község határában lévő Csáky János-féle szélmalom közvetlen közelében Mihajlov Láva ottani földmives egyetlen késszurással megölte Raskov Bózsó elemiri csószit.

Hétfőn délelőtt tárgyalta a becskerekai törvényszék büntető tanácsa az elemiri gyilkosság bűnpörét, amelyre nem kevesebb, mint 23 tanut idézett be. A tanács elnöke Bunity Ivó volt, tagjai dr. Bratity Dusan és Mijatovity Velimir, a jegyzőkönyvet Varga Péter törvényszéki jegyző vezette. A vád képviselőiben Makszimovity Szvetisláv vezetőügyész, a védelem részéről Zsu panszki Szlavko dr. jelent meg, míg a sértett fél hozzátartozóinak megbízásából dr. Mihajlovity Jován vett részt a tárgyaláson.

A tanuk névsorának felolvasása után Bunity tanácselnök a vádiratot ismertette, amely szándékos gyilkossággal vádolja Mihajlov Láva elsőrendű vádlottat, míg a tarsa ellen a bujtogatás vádját emeli. A vádirat felolvasása után megkezdte a vádlottak kihallgatását, akik részletesen ismertették a tényállást.

A vádlottak, valamint a kihallgatott tanuk homályos vallomásából a következőkép rekonstruálható a bűnügy lefolyása:

Raskov Bózsó, a meggyilkolt, a kritikus napon a Csáky-féle szélmalom előtt találkozott Mihajlov Milos földmivessel, akivel heves

összeszólalkozása támadt, melynek hevében egycsövű vadászfegyverével több ütést mért ellenfelére. A csapások erejére jellemző, hogy a fegyver több helyütt megrepedezett.

Alig fél órával később megérkezett a színhelyre Mihajlov Láva, aki mit sem hallott bátyja verekedéséről. Raskov rendkívül gorombán rámondult, hogy mit akar ezen a környéken, amikor nincs örölni való buzája. Mihajlov kijelentette, hogy igenis van, amit igazolt a jelenlevő molnár is. Később együttesen hazamentek és utközben összeszólalkoztak. Szóváltás közben Mihajlov kirántotta kését és belédöfte Raskovba. Ebben a pillanatban ért oda Mihajlov Milos, aki bátorítólágrászólt öccsére: „Üsd... ne sajnáld...”

A bíróság ez elhangzott tanuvalomásokból nem tudta tisztázni a bűnügy homályos részleteit, ezért már az első tanuk kihallgatása után nyilvánvalóvá vált, hogy helyszini tárgyalás elrendelése válik szükségessé.

Zsupanszki Szlavko dr. védő a tárgyalásnak a helyszinen való folytatását kérte, mivel az igazságszolgáltatás megkivánja az úgy pontos lefolyásának hű megismerését, a mit csak helyszini szemle révén vél elérhetőnek.

A tanács rövid tanácskozás után helyt is adott a védő javaslatának és elrendelte a helyszini tárgyalást, amit ma meg is kezdtek Elemiren.

A német szocialisták népszavazással akarják beszüntetni az „illegitim civillistákat“.

Berlin, jan. 26.

A szociáldemokrata-párt és a kommunista-párt határozati javaslatot nyújtott be a kormánynak, amelyben népszavazás elrendelését kívánja arra nézve, hogy a fejedelmi házak kártalanítását, vagy anyagi támogatását végleg beszüntessék-e.

A pénzügyi bizottság ma befejezi munkáját.

Beograd, jan. 26.

A pénzügyi bizottság ma délután ülést tart, amelyen végleg befejezi az állami költségvetés vitáját.

A bizottság mai ülésén a budget bevételeivel foglalkoznak.

Szerkesztői üzenetek.

G. V. A rádió bevezetésével helyben a Volta-cég foglalkozik.

HIREK

— jan. 26.

Eljegyzés. Baaden Ferenc fűszerkereskedő eljegyezte Kartye Laurát, Kartye Mihály mézárasmester szeretetreméltó leányát Velikibeckerekben.

Fekete Jenő szabómester eljegyezte özv. Kriács Józsefné nevelt leányát, Glabács Irénkét Debeljácán.

Az ujságíró-bábra, amely a szezon első álarcosbálja lesz, nagyban folytak az előkészületek és a meglepetésszerű ruhakombinációk tervezései. A rendezőség az eddigi álarcos bálaktól eltérően gondoskodik a megfelelő berendezésről arra nézve, hogy a felvonulás idején minden álarcos jelmeze érvényesüljön. Éppen úgy mint tavaly, az ideu is a legszebb jelmez díjat nyer a bábra való meghívókat rövidesen szétküldi a rendezőség.

Uj községi pénztárnok. A főispán Schneider Antal lazarevói községi pénztárnokot felmentette állásától és helyébe Beil Jakab képviselőtestületi tagot nevezte ki, akinek képviselő testületi tagságát viszont Korn Antallal töltötte be.

* „A törvény áldozata“ című szenzációs filmtragédia ma megy utoljára az Orientben.

Tüntetést terveztek Szent Száva napjára a beográdi egyetemi hallgatók. Beogradból jelentik: A beográdi egyetemen nagy előkészületek folynak a holnapi Szent Száva ünnep megülsére. A múlt évben Száva napján parázs botrány színhelye volt az egyetem díszterme, amennyiben az ifjuság egy része hevesen tüntetett Pribicevity Szevtozar akkori közoktatásügyi miniszter ellen. Nehogy hasonló jelenségek előforduljanak, az egyetem rektora hirdetményben felszólította az ifjuságot, hogy az iskolaalapító püspök emlékéhez méltóképpen ünnepelje a nagy napot. Egyúttal érintkezést keresett a diák egyesületek vezetőivel, akikkel megígértette, hogy minden rendezavarástól tartózkodni fognak. Az előre látó óvatos közbelépésre azért volt szükség, mert a kilenc zágrebi egyetemi tanár nyugdíjazását egyes áramlatok Radics Sztépán ellen akarták kihasználni és befolyásolták az ifjuságot, hogy tüntessen az ünnepségre meghívott miniszter ellen.

Készül a begejszvetidjuradj—toráki ut. Begejszvetidjuradj és Velikitorák között, mint annakidején megirtuk, a járási utibizottság elhatározta, az ut kiépítését. A két nagyközség között egyes részeken volt uttest, leg több helyütt azonban már csak néhány eltöredezett gránitkocka jelezte, hogy itt valamikor rendezett járási ut vezetett. A tavaszi időjárás közeledtével időszerűvé váltak az előkészületek az ut kiépítéséhez. Értesülésünk szerint a napokban írják ki az árlejtést az anyagszállítás és az építkezés munkálataira. Az előkészületek után itélve az ut építését már a kora tavasszal megkezdik.

Téglákat dobtak a hálósobájába. Rakity Koszta perlezi kereskedő hálósobájába ismeretlen tettes téglákat dobott be. Az ablakok csörömpölvé törtek össze és a tégladarakok nagy lármával estek be a szobába, amelyben a kereskedő családja tartózkodott. Csodás véletlen folytán a családtagok közül senki sem sérült meg.

* A Balkán Bioszkopban szerdán és csütörtökön: „Az élet tékozlói” (Öngyilkosok). A Tizparancsolat szerzőjének második mesterműve, mely hatásában ezt felülmúlja. Gyönyörű szerelmi történet ez, a melynek központjában Rod la Roque, Ricardo Cortez, Vera Reinolds és Várkonyi Mihály állanak. Minden van e filmben, amit szem és fantázia megkíván. Van egy gyönyörű strandjelenet az amerikai milliárdosok szórakozásairól, amilyent még nem igen látott európai szem. Egy divatrevü olyan pazar ruhákkal, amilyent csak Amerika engedhet meg magának. Végül a két utolsó felvonás a legszebb része a filmnek, a halál hidja, hol ezrével, tízezérek vonulnak fel a lelkek az itélet könyve elé, akár Dante pokla. Végül a kibékítő, megnyugtató befejezés.

* Az idei Purim-hál (kék-fehér redout) február 27-én a Kaszinóban.

Az angol—jugoszlav-klub folyó hó 30-án, szombaton este 9 órakor a Kaszinó éttermében társas összejövetel rendez, melyre szívesen látja az összes tagokat és a tagok által meghívott vendégeket.

* Jön a Navigátor!

Diákszereltem. Beogradból jelentik: Tegnap este tíz órakor a Krunszka-utca torkolatánál lévő téren egy utszéli fa tövében vérbefagyva találták Kolarovity Nikola egyetemi hallgatót. A zsebében talált iratokból megállapították, hogy a Balkanszka utca 72-es számú házban lakik és halálosan szerelmes Obradovity Olga beográdi urileányba. A revolvért nem találták meg az öngyilkosság színhelyén, csak a tokot. Az orvosi vizsgálat nem tudta megállapítani, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság történt-e. A boncolás fogja eloszlatni a diák halála körüli rejtélyt.

* „A törvény áldozata” című szenzációs filmtragédia ma megy utoljára az Orientben.

Halál az orvosi rendelőben. Noviszádról jelentik: Harcsenka Jovan dr. noviszádi orvos rendelőjében megjelent tegnap Belunov Mihajlo orosz menekült és arról panaszkodott, hogy a szája fáj. Az orvos leültette hogy megvizsgálhassa, alig helyezkedett el azonban a paciens, az arca hirtelen eltorzult és a feje fáradtan hullott mellé. A következő percben bekövetkezett a halál. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a beteget szívszélhűdés ölte meg.

* Jön a Navigátor!

Adomány. Dániel Géza Weber Ödönne (Torontalszecsánj) elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén az „Orient” hírlapiroda útján 100 dinárt adományozott a róm. kath. árvaháznak.

* Jön a Navigátor!

Orvosi hír. Dr. Neumanné dr. Gara Mária orvosi rendelését a Krunszka-utca 5. sz. alatt megkezdte. Rendel gyermekek részére d. e. 10—12-ig. kozmetikai rendelés 3—5 óráig.

* Köszönet. Alulírott hálás szívvel köszönöm dr. Ivkovity Vlasztimír veliki-beeskereki orvos urnak, hogy súlyos betegségemből kigyógyított. A mindenható tartsa meg doktor urat még sokáig az emberiség javára. Bieber Antalné.

55 dinár egy pár női teveször komotcipő Vilim Herzfeld „Turul” áruházában. Ezenkívül egyéb komot- és télipőcárak, valamint hócipők szezonkiárusítása mélyen leszállított áron.

A drágaság elleni törvényjavaslat visszhangja.

A kamarák kiküldöttei határozott állást foglaltak a törvénytervezet ellen. — Olcsóbb vám- és vasúti tarifát sürgetnek. Beeskereki nyilatkozat a zágrebi értekezletről.

Beeskerek, jan. 26.

Fontos kiküldetésben járt a napokban Sztanojlovity Sándor, a bánügyi kereskedelmi és iparkamara titkára. A kamara megbízásából résztvett a kamarai titkárok zágrebi értekezletén, amelyen több nagyfotosságu kérdésen kívül, megbeszéltek a drágaság letörésére készülő törvényjavaslat ügyében az állásfoglalásukat. Sztanojlovity Sándor szombaton este érkezett vissza Beeskerekre és munkatársunknak volt szíves a zágrebi ut eredményeiről nyilatkozatot adni.

Az első napon a munkásbiztosító pénztár központi vezetőségét kerestem fel — mondotta — ahol közbenjártam annak érdekében, hogy a beeskereki munkásbiztosítónak lehetővé tegyék a házvételt. A beeskereki pénztár ugyanis hivatalai és ambulatóriuma részére már régebbi idő óta erre a célra alkalmas épületet akar vásárolni, igyekvése azonban megbukott az előterjesztés késedelmes elintézésénél. Valahányszor alkalmas házat talált a munkásbiztosító pénztár, a jóváhagyás megérkezéséig eladták a házat. Ezért arra kértem az elnökséget, hogy biztosítson az otthonvásárlás céljaira bizonyos összegű hitelt, hogy ennek igénybevételével a helybéli pénztár végre helyiség tekintetében is révbe juthasson.

A központi vezetőségnél kérésre kijelentették, hogy a kívánságot nem teljesíthetik, mert az alapszabályok értelmében az igazgatóság jóváhagyása szükséges a házvételhez. Mivel azonban az igazgatóság csak évenként négyszer ülészik, legalább annyit kértem, hogy a legközelebbi ülés hozzon határozatot oly értelemben, hogy megbizsa az elnökséget a házvétel megtörténte esetén, a jóváhagyással.

Az eredményt közöltem a beeskereki munkásbiztosító pénztárral, amely még tegnap sürgönyileg kérte az ügy ilyen szellemben való elintézését. A távirati beadványt ilyenformán már a holnap összeülő igazgatóság meg fogja vitatni.

Másnap — folytatta Sztanojlovity titkár — résztvettem a kamarai titkárok értekezletén, amelyen megtárgyaltuk a tavasszal összehívandó kamarai konferencia tárgysorozatát. A napirendre egyetlen pontot vett fel az ülés, de ez az egy tárgy is oly messzeágazó és nagyfotosságu, hogy megvitatása teljesen betölti a két-három napos konferencia munkarendjét. A tárgysorozaton tehát egyetlen pont szerepel, mégpedig a tengerhajózás kérdése, melynek főbb pontjai a következők lesznek: Hazai közgazdaságunk és a tengerhajózás. Tengerhajózási igazgatóság. Külkereskedelmünk és külkereskedelmi politikánk a tengerhajózás érdekeivel kapcsolatosan (vámpolitika, vámtarifa, szabad zónák és kikötőilletékek, nyilvános raktárházak stb.). A tengerhajózás fejlesztése (szubvenciók, hajóépítés, kikötők kiépítése, hosszujáratu közlekedés).

Megállapodtunk a tárgysorozat meghatározásán kívül abban is,

hogy az értekezletet nem májusban, hanem június 24-ikén és 25-ikén fogjuk megtartani Ljubljanában. A konferencia után a kiküldöttek megtekintik a szlovéniai nehéz ipar néhány jelentős telepét.

Harmadnap a kamarai titkárok a drágaság leküzdéséről készülő új törvénnyel kapcsolatosan tartottak megbeszélést, hogy a délutánra összehívott nagy értekezleten milyen álláspontot foglaljanak el. A résztvevők egyuttal nagy vonásokban megfogalmazták a határozati javaslatot is, amelyet a kamarák nevében előterjeszteni kívántak.

Délután öt óra tájban nyitotta meg Arko Vladimir, a zágrebi kereskedelmi és iparkamara elnöke a konferenciát, amelyen a kamarai titkárokon kívül résztvettek az összes zágrebi közgazdasági egyesületek, intézmények kiküldöttei és megjelent Zágreb város iparügyi referense és a kereskedelemügyi minisztérium részéről a kereskedelmi osztály vezetője is.

A vita során kialakult egyhangú vélemény megegyezett abban, hogy a drágaságot rendeletileg és törvényileg letörni nem lehet, a külföldi kamaráktól beszerzett felvilágosítások szerint, egyetlen egy államban sem létezik olyan törvény, amely az árak magasságát előírja, ahol pedig voltak, mindenütt megszüntették hatályukat, mert a gyakorlatban a közgazdaságra és a termelésre károsaknak bizonyultak, anélkül, hogy a fogyasztóközönségnek bármilyen hasznot jelentettek volna. Az értekezleten megállapították, hogy a drágaság elleni küzdelmet állami segédlettel lehet csak eredményesen felvenni, ha az állam maga jó példával jár elől, a magas vasúti, vám és egyéb tarifa, valamint az illetékek észszerű leszállításával. A községek köteleessége volna azután az állam példáját követni a magas adók és illetékek jelentős mértékű csökkentésével. Rámutattak arra, hogy szinte érthetetlen a szociálpolitikai miniszter eljárása, amikor arra hivatkozott, hogy a dinár értékelkedése indokolttá teszi az árak leszállítását és a gyakorlatban — ő maga képtelen az indokolást megdönteni és minisztériuma költségvetésében nem tudja a kiadásokat csökkenteni, dacára annak, hogy a dinár értéke emelkedett.

A drágaság elleni törvény kétes értékét leginkább a lefolyt néhány évtizedő igazolja, amikor bebizonyosodott, hogy a „magas árak elleni küzdelemnek semmi eredménye nem volt.

1922-ben Sztojadinovity Milán jelenlegi pénzügyminiszter cikket irt egy lapban, amelyben kifogásolta a drágaság elleni téves mederbe siklott harcot és kifejtette, hogy a háborus idők elmúltával a közgazdaságra és az államra egyaránt káros, ha ilyen represszáliákat alkalmaznak a kereskedelem ellen. A kereslet és kínálat szabhatja meg kizárólag az árakat, amelyeknek kialakulására egyedül ez a két körülmény van kihatással. Mesterséges uton csak a háboru alatt korlátoz-

hatták az árakat, amikor el is érték az eredményt, — az árak eltűntek és ismét csak a fogyasztók károsodtak.

Az értekezleten különösen azt a tényt emelték ki, hogy a törvényjavaslat megszavazásával éppen azokat a társadalmi osztályokat (a fogyasztókat) sújtják legjobban, amelyeknek védelmére a küzdelmet proklamálják. A konferencia állításának igazolására külföldi államokban (Németországban, Franciaországban, Ausztriában, Olaszországban, Belgiumban stb.) szerzett tapasztalatokról szóló hitelt érdemlő adatokat sorolt fel és ebben a szellemben hozta meg határozati javaslatát is.

Nyugdíjügyi tárgyalások az SHS és Magyarország között

Budapest, jan. 26.

Hivatalos helyről nyert információ szerint az SHS állammal még e héten kezdődnek meg újra a megszakadt tárgyalások a nyugdíj jogosultak ügyének végleges elintézésére. A trianoni békeszerződés szerint, ugyanis mindazon nyugdíj jogosultak, akik nem a magyar államban bírnak illetőséggel, azon állam terhére nyerik nyugdíjukat, ahol illetőséggel bírnak.

Románia és Csehszlovákia eddig mereven elzárkoztak ezen jogos követelés elől. Ha Jugoszláviával sikerül a kormánynak megegyezésre jutni, úgy lényeges lépés történt e kérdés végleges likvidálását illetőleg.

Ha a tárgyalások teljesen eredménytelenek maradnának, úgy Magyarország a márciusban összeülő népszövetségi plénum elé terjeszti a kérdést.

Blaha Lujza és Ferenc József.

Budapest, jan. 26.

A lapok most egyre-másra közlik a nemrég elhunyt Blaha Lujza életéből vett epizódokat, amelyek egyik legbájosabbja a következő történet.

— Sokat irtak a lapok annakidején, 1896-ban, arról a gyilkoságról, amelyet tizenhárom magyar huszár követett el Galiciában, Bratkovice nevű községben. A huszároknak egy igen kemény és kegyetlen őrmesterük volt, Diószeghy Mihálynak hívták és egy éjszakán a tizenhárom elkeseredett magyar huszár lekasabolta az őrmestert. A hadbíróság a huszárokat halálra ítélte és hogy, hogy nem, egyszerre nagy lett a részvét a halálraítélt huszárok iránt. Megmozdultak a vármegegyék, azok amelyeknek a huszárok szülőttei voltak, feliratot intéztek Ferenc József királyhoz, hogy adjon kegyelmet a halálraítélteknek. Természetesen maguk a halálraítéltek is kegyelemért folyamodtak az uralkodóhoz, de semmi sem használt. A kegyelmi kérvényt elutasították és már csak alig néhány nap választotta el a halálraítélt huszárokat a kivégzéstől.

— És ekkor egy estén a régi népszínházban a „Piros bugyelláris” került színre. Török Zsófi híres szerepét Blaha Lujza játszotta és az udvari páholyban ott ült Ferenc József is. Folyt az előadás, Blaha Lujza minden jelenetét, minden

Orient Bioskop

Kedden, január 26-án 5, 7 és 9 órákor

A törvény áldozata.

Guillotine II.

Megható és lebilincselő dráma 6 felv.-ban.
A főszerepben JANE NOVAK.
Éjféli királynője. Jön!

énekszámát megtapsolták, megúj-
ráztatták és a tapsolók között ta-
lán a leglelkesebb volt maga a ki-
rály, aki kihajolva páholyából,
hallgatta élvezettel a darabot. És
akkor az egyik énekszámánál külö-
nös dolog történt. Blaha Lujza,
anélkül, hogy erről előre bárkinek
is szólt volna, önkényesen, ötletsze-
rűen megváltoztatta egy versnek
a szövegét. Talán egy pillanattal
előbb még maga sem tudta, hogy
más szöveget fog énekelni, mint az
eddig előadásokon. Ezt énekelte:

De szeretnék a királlyal beszélni,
hogy meg tudnám a szemébe mon-
dani,
Adjon pardont az én kedves babám-
nak,
Meg annak a tizenhárom huszár-
nak.

— Az utolsó sornál az egész né-
zőtér felállt és úgy tapsolta ezt a
páratlan és megindító rögtönzést.
Ferenc József király pedig felállt
a karosszékéből, kihajolt az udvari
páholy peremére, nem tapsolt, ha-
nem emel jótételetet tett, meg-
hatottan és nagyon-nagyon komo-
lyan bólintott le a színpadra. Bla-
ha Lujza felé. Blaha Lujza és az
egész nézőtér megértették ezt az
egyszerű bólintást és újból kitört a
taps és az éljen. Másnapra megjött
a kegyelem a halálraítelt tizenhá-
rom huszárnak.

Sok-sok sikere között Blaha Luj-
za talán erre az egy sikerére volt a
legbüszkébb.

FARSANG

- Január 27. A gimnázium szlavája a Kaszinóban.
- Január 30. Az Önkéntes Tűzoltó-
testület bálja a Klubban.
- Február 1. A Kulturbund „Trach-
ten“-bálja a Kaszinóban.
- Február 4. Jadranszka Strazsa
bálja a Kaszinóban.
- Február 6. A „Stefanyik“ cseh-
szlovák kultúregylet álarcosbálja
a Koronában.
- Február 6. A Szlavija Sportegylet
álarcosbálja a Klubban.
- Február 12. A radikális-párt szla-
vája a Korona-szállóban.
- Február 13. Szakszervezeti tanács
jux-estélye Kriegernél.
- Február 13. Az újságírók álarcos-
bálja a Kaszinóban.
- Február 27. Purimbál a Kaszinó-
ban.

Köszönetnyilvánítás.
Mindazoknak, kik szeretett jó
nagyanyám

Özv. Ratkov Miklósné

elhunyta alkalmával részvét-
nyilvánításukkal és a temetésen
való megjelenésükkel nagy fájd-
almamat enyhíteni igyekeztek,
ezuton mondok hálás köszönetet.
Merschdorf Annus.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Velikibecskerek.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közlöttékért nem
vállal felelősséget a szerkesztőség

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a t. közön-
séget és az érdekelteket, hogy a
Pasityeva (Tomasováci) utcában levő
Pányi Stefáni, azelőtt Landgraf-féle
fűszerüzletet f. évi január hó 20 án
átvettem. Felhívom egyben a neve-
zett cég esetleges hitelezőit, hogy
követeléseiket nalam 8 napon belül
jelentsék be, mert később történő
bejelentéseket tudomásul nem ve-
szek és azokért felelősséget nem
vállalok.

Velikibecskerek, 1926 jan. 23.

142 **Zimmer Károly.**

A fűszerszakmában jártas
gyakorlott, önálló detailista,
aki a szerb, német, magyar
és román nyelvekben jártas,
azonnali alkalmazást talál.
161 Bővebbet a kiadóhivatalban

Tisztviselő

több évi gyakorlattal, szerb
nyelvismerettel

állást keres.

Cim: BEGA hirdető és közvetítő,
a főpostával szemben. 125

Nagyobb üzletkörrel rendelkező

mészáros- és hentes-üzlet

kb. félmillió évi forgalommal
f. évi március 1-ére bérbeadó.

Cim a kiadóhivatalban. 155

HÁZELADÁS.

195

A Brigadir Risztitya (Aradáci)
utca 26. számú ház, mely áll 2-2
lakosztóból konyhával, élők-
kamra és a hozzátartozó mel-
lékhelyiségekből, nagy kerttel,
szabad kézből eladó. Bővebb felvilá-
gosítást nyújt a tulajdonos ugyanott

Egy volt községi jegyző,
perfekt szerb-magyar,
beszél németül is, megfelelő

állást vagy melléktoglalkozást keres

Vállal fordítást, levelezést stb. 146
Cim a kiadóhivatalban.

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Fiat Torino

az ideális automobil a Bánátban.

Óriási árleszállítás

az összes típusoknál.

Vezérképviselő: **Automobiliz, Subotica.**

Felvilágosítással szolgál: **Raubinger János, Velikibecskerek**
160

VACUUM OIL CO. D. D. BEOGRAD—ZAGREB

„SPHINX“ autóbenzinje a legjobb.

Állandó raktár
Özv. GUTTMANN JAKABNÉ ÉS FIAI cégnél.
Vacuum fehér „Sunflower“ petróleum hordókban
és kánákban állandóan raktáron 59

CSIPKÉK

nagy választékban állandóan raktáron és olcsón kaphatók
143
a Népbank Rt. rövidárúosztályában
az „Arany kalapács“-nál, Fő-utca Telefon 313.

BEOCSINI CEMENTGYÁR R-T. BEOCSIN (Szrém)

Darabos meszet
legjobb minőségű portlandcementjének
főraktára és főképviselője
Velikibecskerek és vidéke részére
Özv. Guttman Jakabné és Fiai cégnél.

Kanadába

**földmunkások és telepes
családok.**

A kanadai kormány 1926 tava-
szára engedélyezte egy bizonyos
számu földmunkás és parasztos
család kivándorlását.

Az engedélyezett szám kicsiny
és azt nem lehet túllepni.
A közelebbi feltételek ingyen
megtudhatók a 2557

Canadian Pacific

Beograd, Viloznov trg 107.
Zagreb, Petrinjska utca 40.

Od načelnika grada Vel. Bečkereka.
Broj 637—1926. II

Poziv

za valovanje poreza na kamate glav-
nice i rente podpadajućih dohodaka.

Na osnovu z. čl. XXII. 1875. imaju
sva lica i moralna tela, koja porezu
na kamate glavnice i rente pod-
padajuće dohodke uživaju do 10.
februara 1926. godine predati valov-
nice (poreske prijave) opštinskom
uredu, gradskom poreskom zvanju.
Te prijave dobiće bezplatno kod
nadležnog opštinskog poglavarstva,
gradskog poreskog zvanja.

Predmetom poreza na kamate
glavnice i rente je sav imetak, koji
niti posredno, niti neposredno, nije
taknut zemljarinom, kučarinom, teči-
varinom i prezora na javno pola-
ganje računa obvezanih poduzeća.
Temelj ovog poreza je su svi ka-
mate, dividende i pripadci, koje
stanovnik zemlje — bilo to naravna
ili pravna osoba — iz sledećih vrela
vuče:

1. Iz doživotnih renta, udovačko-
opskrbne ili godišnje rente od ro-
djaka, što teku iz tuzemstva ili ino-
zemstva.
2. Od glavnice, koje su uzajm-
ljenje na račun zalog ili hipoteku,
ili na jednostavne zadužnice, na
menice ili ma na kakve privatne
obveznice u tuzemstvu ili ino-
zemstvu, od obiteljskih i zakladnih
glavnica.
3. Od stvarnih prava, koja su
skopčana sa tuzemskim zemljišnim
posedom, a nisu predmetom zemlja-
rine.
4. Od poseda zemljišta i kuća u
inozemstvu i od ma kakvih inozem-
skih deonica.
5. Od jurisdikcionalnih obveznica,
kojima porezki oprost nije posebnim
zakonima podeljen.
6. Oni dohodci, koji potiču iz
glavnice, koji su kod novčanij za-
voda, štedionica uz doznaku, ulož-
nicu ili na tekući račun plodonosno
uložene.

Na platežnu obavezanost poreza
na kamate i rente ništa ne menja
ona okolnost, što u ime kamata,
odnosno rente nije utanačen gotov
novac, nego davanje u navari (obs-
krba, odevanje, izdržavanje i td.) U
ovim slučajju imaju se tačno na-
značiti stvari date u naravi.

Onaj, koji preda neispravnu i ne-
istinitu poresku prijavu u nameri da
državni erar prikrati, čini dohodar-
stveni prekršaj, za koji se kažnjava od
1 do 8 strukog iznosa oštećene po-
rezne svote. Osim ovog kazni će se
na osnovu čl. 173. Fin. zak. za god.
1924—25. još do 500 dinara nov-
čano.

U Velikom Bečkereku, 17. janu-
ara 1925. god.

B. Aleksić gradski načelnik.

Kiadja Pleitz Fer. Pál